

УДК 027.7:[025.5:001.891]

СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБ КОРИСТУВАЧІВ: ІЗ ДОСВІДУ РОБОТИ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНСЬКОЇ ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ АКАДЕМІЇ.

СОЗДАНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ РЕСУРСОВ ИНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЗАПРОСОВ ПОЛЬЗОВАТЕЛЕЙ: ИЗ ОПЫТА РАБОТЫ НАУЧНОЙ БИБЛИОТЕКИ УКРАИНСКОЙ ИНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ АКАДЕМИИ.

CREATION OF INFORMATION RESOURCES OF ENGINEERING PEDAGOGICAL REQUESTS FOR USERS: THE EXPERIENCE OF THE SCIENTIFIC LIBRARY OF THE UKRAINIAN ENGINEERING PEDAGOGICS ACADEMY.

Ніколаєнко Н. М. Наукова бібліотека Української інженерно-педагогічної академії

Николаенко Н. Н. Научная библиотека Украинской инженерно-педагогической академии.

Natalia Nikolayenko. Scientific library of the Ukrainian Engineering Pedagogics Academy.

У статті викладено досвід роботи Наукової бібліотеки УІПА з питань інформаційно-бібліографічного забезпечення розвитку інженерно-педагогічної освіти проведеної в рамках виконання наукового дослідження «Системна організація інформаційно-бібліографічного забезпечення розвитку інженерно-педагогічної освіти». Стаття містить інформацію про власний інформаційний ресурс галузевого характеру з єдиною точкою доступу.

В статье представлен опыт работы Научной библиотеки УИПА по вопросам связанным с тематикой научного исследования «Системная организация информационно-библиографического обеспечения развития инженерно-педагогического образования». В ней изложена информация о собственном информационном ресурсе отраслевого характера с единой точкой доступа.

This paper presents the experience of the scientific Library of UIPA on questions related to the topics of scientific research in the state budget theme "System organization of information and bibliographic software development of engineering and teacher education." It provides information about its own sector-specific information resource with a single point of access.

Ключові слова: власні повнотекстові інформаційні ресурси, вторинні інформаційні ресурси, науково-дослідна робота бібліотеки, сервісні послуги.

Ключевые слова: собственные полнотекстовые информационные ресурсы, вторичные информационные ресурсы, научно – исследовательская работа библиотеки, сервисные услуги.

Keywords: internal full-text information resources, secondary information resources, scientific-research work of

the library, services.

Основним напрямком діяльності Наукової бібліотеки Української інженерно-педагогічної академії (НБ УІПА) є забезпечення користувачів якісною інформацією. Умовно інформація ділиться на універсальну – необхідну людині в реалізації її різноманітних соціальних функцій та галузеву, яка потрібна тільки певного роду фахівцям. Забезпечувати галузеву інформацією з проблем інженерно-педагогічної освіти покликана НБ, яка формує свої фонди й організовує інформаційну діяльність відповідно до потреб користувачів УІПА. З метою підвищення ефективності цієї діяльності фахівці бібліотеки постійно вивчають, аналізують, осмислюють науково обґрунтовують потреби своїх користувачів і вживають конкретні заходи для її реалізації. Одним із таких вагомих заходів є наукове дослідження «Системна організація інформаційно-бібліографічного забезпечення розвитку інженерно-педагогічної освіти», яке проводить бібліотека разом з кафедрою педагогіки і методики професійного навчання (наук. керівник д.пед.наук проф. Н. О. Брюханова; виконавці – канд. пед. наук Д. В. Коваленко, директор НБ Н. М. Ніколаєнко, вчений секретар бібліотеки О. М. Рибальченко; термін виконання 2012-2014рр.)

Під час виконання першого етапу, на основі аналізу літературних джерел, визначено стан інформаційно-бібліографічного забезпечення розвитку інженерно-педагогічної освіти в Україні. Вивчено матеріали про вплив інженерно-педагогічної освіти на систему професійно-технічної освіти України, проаналізовано цілі, завдання, зміст інженерно-педагогічної освіти та нормативно-правову базу з питань інженерно-педагогічної освіти, вивчено матеріали стосовно системи підготовки спеціалістів в УІПА як провідного ВНЗ з інженерно-педагогічної освіти, проведено моніторинг засобів масової інформації та Інтернет-середовища з питань розвитку інженерно-педагогічної освіти, визначено основні напрямки розвитку інформаційно-бібліотечного простору академії як основного напрямку діяльності Наукової бібліотеки в інформаційно-бібліографічному забезпеченні розвитку інженерно-педагогічної освіти. Перші отримані результати дають підстави дійти висновку – система інженерно-педагогічної підготовки фахівців стане більш ефективною за умови розробки і впровадження в практику діяльності ВНЗ інженерно-педагогічного профілю чіткої системи організації й забезпечення інформаційно-бібліографічного супроводу навчального процесу.

У соціально-комунікаційному контексті під процесом впровадження системи організації й забезпечення інформаційно-бібліографічного супроводу галузі мається на увазі процес оперативного доведення первинної (повнотекстової) та вторинної (бібліографічної, реферативної, оглядово-аналітичної, фактографічної тощо) інформації до користувачів, який здійснюється через бібліотеку.

У межах виконання науково-дослідної роботи, на сайті Наукової бібліотеки (<http://library.uipa.edu.ua>) створено галузевий ресурс «Інженерно-педагогічна освіта» з єдиною точкою доступу для оперативного доведення первинної (повнотекстової) інформації, що містить відомості про навчально-методичну лабораторію, наукову школу «Методика професійного навчання. Інженерна педагогіка» професора О. Е. Коваленко, повні тексти збірника наукових праць «Проблеми інженерно-педагогічної освіти», повні тексти монографій у розділі «Інженерно-педагогічна освіта в дослідженнях науковців», повні тексти авторефератів дисертацій, які захищені у спеціалізованій вченій раді к.64.108.01, спеціальність 13.00.02 – теорія та методика навчання з технічних дисциплін у розділі «Автореферати дисертацій», інтерактивне посилання на галузеву реферативну БД ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, бібліографічну продукцію бібліотеки у вигляді науково-допоміжних, тематичних покажчиків та рекомендаційних списків літератури за тематикою наукових досліджень, перелік наукової періодики України, Росії та зарубіжжя з питань педагогіки та психології, web-ресурси з проблем інженерно-педагогічної освіти та інформаційний ресурс для професійно-технічної освіти.

Докладніше про галузевий інформаційний ресурс з єдиною точкою доступу «Інженерно-педагогічна освіта».

Першою представлено інформацію про діяльність навчально-методичної лабораторії через інтерактивне посилання на головну сторінку академії, у рубриці про наукову школу професора О.

Е. Коваленко «Методика професійного навчання. Інженерна педагогіка», де подано загальну характеристику наукової школи, науковий доробок професора О. Е. Коваленко, основні напрямки роботи наукової школи.

Повні тексти збірника наукових праць «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» з 1 по 39 номер (всього 1004 публікації) представлено у зворотній хронології, що дає змогу в першу чергу знайомитись з результатами наукових досліджень в галузі інженерно-педагогічної й професійної освіти, питаннями стратегії й методології, методики й змісту підготовки фахівців, професійної психології тощо.

Інформацію з проблем інженерно-педагогічної освіти представлено в категорії рубрики «Інженерно-педагогічна освіта в дослідженнях науковців», яка надає доступ до повних текстів 15 монографій. У категорії рубрики «Автореферати дисертацій» представлено 44 повні тексти авторефератів дисертацій, що захищені в спеціалізованій вченій раді к.64.108.01, спеціальність 13.00.02 – теорія та методика навчання з технічних дисциплін у зворотній хронології.

Інтерактивне посилання на галузеву реферативну БД ДНПБ України ім.

В. О. Сухомлинського дає змогу науковцям отримувати доступ до збірників наукових праць, періодичних видань психолого-педагогічної тематики, які представлені в аналітичному вигляді й надають дослідникові можливість зорієнтуватись в потужно зростаючому інформаційному потоці наукової педагогічної думки.

Вторинний бібліографічний ресурс у вигляді науково-допоміжних, тематичних покажчиків та рекомендаційних списків літератури, підготовлених фахівцями відділу Наукової інформаційно-бібліографічної діяльності бібліотеки за тематикою наукових досліджень («Інновації в освіті», «Якість технологій та освіти», «Інженерно-педагогічна освіта. Підготовка інженерно-педагогічних кадрів» тощо), дає змогу користувачеві бути поінформованим про важливі публікації науковців у галузі педагогічної науки й освіти вітчизняних науковців та вчених країн СНД.

Перелік наукової періодики України з питань педагогіки та психології (51 назва журналів України, 55 назв журналів Росії, 104 назви збірників наукових праць, 12 назв зарубіжних друкованих видань та 16 назв зарубіжних електронних видань), який представлено у категорії рубрики, надає можливість користувачам мати уявлення про розгалужену систему фахових видань, в яких публікуються результати наукових досліджень у галузі вітчизняної та зарубіжної педагогіки й освіти, з доступом через інтерактивне посилання.

Категорію рубрики «Web-ресурси з проблем інженерно-педагогічної освіти» створено з метою розширення міжвузівського співробітництва.

Рубрика «Професійно-технічна освіта» заснована для інформаційної підтримки керівників, викладачів, майстрів виробничого навчання ПТНЗ; у ній представлена нормативно-правова база професійно-технічної освіти, рекомендаційні списки літератури з проблем ПТО в Україні та Web-ресурси.

Сайт бібліотеки є досить об'ємним електронним освітнім ресурсом, який містить електронний каталог з повнотекстовою базою навчально-методичних видань, БД «Праці вчених», повнотекстовою базою авторефератів в т.ч. з педагогіки, анотований каталог «Освітні ресурси Інтернету» та галузевий ресурс з єдиною точкою доступу «Інженерно-педагогічна освіта».

Робота з розширення сервісних послуг через сайт бібліотеки для фахівців у галузі освіти продовжується.

Поряд з цим, для забезпечення інформаційної підтримки у справі інженерно-педагогічної підготовки фахівців працівниками НБ УПА, започатковано серію оглядово-аналітичних публікацій з питань інноватизації освітянських процесів у вигляді бібліографічних покажчиків, списків літератури науково-допоміжного та рекомендаційного характеру, які в збірнику наукових праць «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» знаходять відображення в розділі «Інформація». Представлена оглядово-аналітична інформація у фаховому виданні «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» надасть можливість науковцям, педагогам, аспірантам, студентам розширити знання з цього напрямку, бути поінформованими з питань інновацій освіти, підготовки педагогічних кадрів тощо. Планується продовження серії публікацій з питань

інноватизації освітянських процесів, що сприятиме плідній співпраці з користувачами фахового видання.

Новий електронний ресурс галузевого спрямування для інноватизації освітянських процесів дає змогу науковцям оперативно забезпечувати інформаційні потреби перманентною інформацією в доступній та зручній для використання формі.

Бібліотечні фахівці не тільки вивчають ринок інформаційних ресурсів, а й приділяють увагу багатоаспектному аналізу інформаційних потреб користувачів, всебічному вивченню використання ними первинної інформації та створення вторинної. Активізуючи й модернізуючи роботу в цьому напрямку, бібліотека спрямовує її на повноцінне інформаційне забезпечення інженерно-педагогічної науки й освіти через надання інформаційної підтримки основним напрямкам наукових досліджень лабораторії з питань стратегії та методології розвитку інженерно-педагогічної освіти в нових соціально-економічних умовах, удосконалення її змісту, професіонального становлення особистості майбутнього інженера-педагога на основі інноваційних педагогічних технологій.

Результати розширення інформаційного сервісу з надання вторинного інформаційного ресурсу галузевого спрямування користувачі отримують також у вигляді бібліографічної (науково-допоміжні, тематичні, рекомендаційні покажчики), біобібліографічної (покажчики, що виходять у трьох серіях «Вчені УПА – ювіляри», «Праці кафедр УПА», «Праці УПА») продукції, яка розміщена на сайті бібліотеки. Щорічно виходять поточні бібліографічні покажчики «Нові надходження літератури до НБ». Ці покажчики систематично видаються й оприлюднюються на сайті бібліотеки library.upa.edu.ua і сторінках фахового видання «Проблеми інженерно-педагогічної освіти». У перспективі розглядається питання поступового переходу від бібліографії в традиційному вигляді до створення інтерактивних бібліографічних покажчиків та проблемно-орієнтованих баз даних.

Галузеву реферативну інформацію фахівці отримують через інтерактивні посилання на реферативні БД ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, БД «Україніка наукова» НБУ ім. В. Вернадського. Науково-аналітичну обробку фахових видань психолого-педагогічного напрямку УПА бібліотека здійснює для створення галузевого сегменту загальнодержавної реферативної бази даних «Україніка наукова» та її паперового варіанту – українського реферативного журналу (УРЖ) «Джерело». Реферати публікуються в УРЖ «Джерело», серія 3 «Соціальні та гуманітарні науки. Мистецтво».

Кропітка праця співробітників бібліотеки з підготовки, популяризації й розповсюдження інформаційних матеріалів серед науковців академії сприяють реалізації ряду актуальних завдань бібліотеки: створення інформаційних ресурсів, забезпечення інформаційно-бібліографічних потреб фахівців у ресурсах інженерно-педагогічної тематики і входження до вітчизняного інформаційного простору.

Створення електронних баз даних з бібліографічною, повнотекстовою та гіпертекстовою інформацією – це шлях якнайповнішого забезпечення користувачів необхідною галузевою інформацією.

Очевидно, що функція сучасної бібліотеки трансформується нині з інформаційної в інформаційно-аналітичну. Тому сьогодні бібліотеки повинні інтегрувати свої продукти й послуги в мережеве середовище, саме туди, де працюють користувачі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки [Електронний ресурс] : [проект]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>. – Назва з екрану
2. Ніколаєнко, Н. М. Роль бібліотеки у формуванні науково-освітнього інформаційного простору ВНЗ / Н. М. Ніколаєнко // Вища школа. – 2013. – № 5. – С. 48–59 : табл. – Бібліогр.: 3 назв.